

Õigeksmõistmine üksnes usu läbi

Ma olen ühes Kristusega risti löödud; nüüd ei ela enam mina, vaid Kristus elab minus. Ja mida ma nüüd elan ihus, seda ma elan usus Jumala Pojasse, kes mind on armastanud ja on iseenese loovutanud minu eest. [Kiri galaatlastele 2:19, 20](#)

*Hingamispäev, 15. juuli
Jenny Waller (Somerset, Inglismaa)*

Sissejuhatus. **Usu laulud**

[Ap 12:6–9](#); [Rm 5:15](#); [Gl 2:19, 20](#)

Selle nädala õppetükis võime üritada teada saada, mida täpselt mõtles Paulus usust õigekssaamise õpetusega. Aga üks meie tuntumatest lauludest jutustab täpselt, mis tunne see on. Laulu „Hämmastav arm“ kirjutas John Newton 1772. aastal. Newtonil oli hea põhjus end kõige viletsamaks inimeseks pidada. Ta hülgas oma noorpõlve religiooni ja temast sai mässumeelne noor mees, kes oli oma metsikuse poolest kurikuulus. Laeva Greyhound pardal nimetas kapten Newtonit üheks kõige pühadusteotavamaks meheks, keda ta eal oli kohanud. Hiljem töötas Newton orjalaevadel ja oli osaks sellest kohutavast inimkaubanduse liigist.

Kuid usu leidmine tähendas, et kõik oli muutunud.

Kuid jube torm, milles Newton jäi ellu ainult tänu sellele, et sidus end laeva pumba külge, algatas tema pöördumise. Kui ta lahkus igaveseks merelt, sai temast preester ja ta kirjutas palju laule, millest „Hämmastav arm“ on kõige populaarsem.

Selles laulus tunnistab Newton, et tema elu ei ole täiuslik olnud. Ta on tundnud, mida tähendab olla „kadunud“ ja „pime“. Kuid usu leidmine tähendas, et kõik oli muutunud. Selles laulus kõlav imetluse ja rõõmu tunne muudab selle üleüldiseks lemmikuks.

1738. aastal kirjutas Charles Wesley laulu „And Can It Be?“ Wesley elulugu oli John Newtoni omast väga erinev. Wesley oli eeskujulik laps, keda kasvatati vaimulikuks. Oxfordis õppimise ajal juhtisid Charles ja tema vend John palvegrupp, mis oli tuntud selle liikmete jumalakartlikkuse poolest. Nimetus „metodist“, mida kasutati selle grupi liikmete kirjeldamiseks, tulenes nende mainest metoodilise piibliuurimise ja distsiplineeritud eluviisi tõttu. Kuid hoolimata kõigist oma headest tegudest tundis Charles end Jumala silmis väärtusetuna.

Kõik see muutus, kui ta koges pöördumist ja alustas oma misjonitööd tavaliste inimeste hulgas. Ta rändas maale ja jutlustas põldudel, et kõik võiksid Jumala armastust kogeda.

Selles laulus tunnistab Wesley, et ta ei mõista, miks Jeesus peaks võtma enda peale vastutuse tema pattude eest. See ei ole loogiline. Kuid selle imelise tunde väljendus muudab selle laulu üheks tema tuntumaks ja armastatumaks.

VASTA

1. Otsi välja nende laulude sõnad. Kumba sa eelistad ja miks?
2. Kas peame oleme suutelised midagi selgitama enne, kui saame seda kogeda?

*Pühapäev, 16. juuli
Margaret Arbuckle Paterson (Bracknell, Inglismaa)*

Tõendusmaterjal. Ise enesele seaduseks

[Rm 2:12–15](#); [Gl 2:15](#)

Kõrvalseisjad ja asjaosalised

Tundub, et Paulus on uhke oma Rooma kodakondsuse ja lapsepõlve üle rikkas Kiliikia kaubalinnas Tarsoses, kus Kreeka-Rooma kultuur pakkus laialdasi haridusvõimalusi ja kus ta õppis kreeka keeles kõnelema ja kirjutama.

Juudina sai Paulus hiljem ka heebrea hariduse Jeruusalemmas. Kuid välismaal tulnuna võis ta tunda end kõrvalseisjana. Võib-olla kutsusid tema riietus või aktsent esile pilkamist?

Võimalik, et nende erinevuste või füüsiliste puuduste kompenseerimiseks sai temast variser, fanaatiline vastane Messia õpetustele ja pooldajatele, sest Messias näis olevat veidi enam kui nõrguke. Pauluse arvates võis Jumala valitud rahvas hävingust pääseda üksnes ustavalt Moosese seaduse iga üksikasja järgides. Nad pidid olema asjaosalised.

Kristuse uus leping annab ruumi kultuurilisele mitmekesisusele ja kogukonna vaimsusele, mis ületab rassi- ja kultuuripiirid ning toob seega kaasa usulise võrdsuse, mitte eraldumise.

Uus usk, uus töö

Galaatlastele kirjutav Paulus oli uus inimene. Ta oli tulnud legalismi külmusest lunastava armu soojusesse. Nüüd oli tal uus missioon – evangeeliumi kuulutamine. Ent ta oli ikka veel kõrvalseisja, Kristuse juutidest järelkäijatel oli raske teda usaldada. On selge, et Jumal valis Pauluse tema varasema fanaatilise traditsioonile pühendumise tõttu. See tähendas, et ta mõistis, et tuleb ületada endine seisund jagamaks Kristust kõrvalseisjatele nagu galaatlased ning mitte nõuda neilt endale juudi identiteedi võtmist. Kristuse uus leping annab ruumi kultuurilisele mitmekesisusele ja kogukonna vaimsusele, mis ületab rassi- ja kultuuripiirid ning toob seega kaasa usulise võrdsuse, mitte eraldumise.

VASTA

1. Loe [Rm 2:12–15](#) ja mõtle, mida tähendavad järgmised väljendid/sõnad: „südametunnistus“ (salm [15](#)), „loomu poolest täidavad Seaduse sätteid“ (salm [14](#)) ja „ise enesele seaduseks“ (salm [14](#)).

2. Kas kaasaja paganad vajavad misjonäre või võime jätta evangeeliumitöö Püha Vaimu hoolede?

3. Kuidas jagame evangeeliumi ilma oma kultuuri peale surumata?

Esmaspäev, 17. juuli

Roy King (Bracknell, Inglismaa)

Logos. Õiged elavad usust!

[Ps 143:2](#); [Mt 22:37–39](#); [Lk 15:11–32](#); [Jh 1:12](#); [3:16](#); [Rm 1:17](#); [4:2](#); [5:1](#); [Gl 2:14–21](#)

Taust ([Gl 2:14–21](#))

[Gl 2:14–21](#) vastab Paulus uudisele, et koguduse juhid, kaasa arvatud Peetrus (Keefas), Barnabas ja teised endised juudid nõudsid mittejuutidest pöördunudelt juudi kommete järgmist ja ümberlõikamist. See oli midagi enam kui koguduse juhtide käitumine. „Kaalul oli paganatest usklike heaolu ja lausa evangeeliumi enda saatus. Kui juudiks muutmise pooldajad oleksid oma tahtmist saanud, siis oleks evangeelium – päästmine usu kaudu Jeesuse lepitavasse surma – asendatud õpetusega päästmisest seaduse tegude kaudu. Seega ei oleks enam kuulutatud „evangeeliumi tõde“.“¹

Usk ja üksnes usk on see, mille kaudu meid õigeks mõistetak.

Usu tähtsus ([Gl 2:19, 20](#))

Kuna Paulus ei kasutanud lõikudeks eraldamist ega jutumärke, ei ole selge, kas Peetruse poole pöördumine lõpeb salmiga 14 või kestab kuni salmini 21. Kuna Peetrus kaob silmist, on ilmselt parem pidada Pauluse noomitust temale salmiga 14 lõppenuks ning võtta järgmisi salme kui Pauluse arusaamist evangeeliumist vähendatud kujul, eriliselt just Galaatia olukorra kontekstis.²

Salmides [19 ja 20](#) väljendab Paulus selgelt, et tema jaoks on usu küsimus aluseks nii tema suhtele Kristusega kui ka evangeeliumile tervikuna.

¹ „The Seventh-day Adventist Bible Commentary“, 2. tr, 6. kd, lk 948.

² George Arthur Buttrick, toim., „The Interpreter’s Bible“, 10. kd (New York: Abingdon-Cokesbury, [1951–1957]), lk 482.

„Ma olen ühes Kristusega risti löödud; nüüd ei ela enam mina, vaid Kristus elab minus. Ja mida ma nüüd elan ihus, seda ma elan usus Jumala Pojasse, kes mind on armastanud ja on iseenese loovutanud minu eest.“ ([Gl 2:19, 20](#))

See usu tähtsuse kinnitus esineb korduvalt evangeeliumides ([Jh 1:12](#); [3:16](#)) ja Pauluse teistes kirjadest (vt [Rm 4:3](#); [5:1](#)).

Usu läbi õigeksmõistmise õpetus ([Ps 143:2](#))

Paulus väidab, et õigeksmõistmine (õiguslik termin selle kohta, et meid säästetakse patu tagajärgedest) tuleb Jumala tasuta annina Kristuse kaudu. Selles tehingus ei ole tegudel mingit osa. Jumal omalt poolt on teinud anni Kristuse kaudu võimalikuks. Meie omalt poolt peame uskuma, et Jumal on suuteline ja valmis meid kui patuseid õigeks mõistma. Usk ja üksnes usk on see, mille kaudu meid õigeks mõistetakse.³

Pauluse jaoks on see õpetus tähtsam kui isiklik sirutumine Kristuse ilmutatud Jumala armastuse ja rahu poole. Õigeksmõistmine võib olla juriidiline termin, kuid see tähendab lihtsalt, et Jumal on meid vastu võtnud, andnud meile loa olla Tema kodakondsete hulgas ning tunnistanud meid oma lasteks koos kõigi pärimisvõimalustega. Meie staatus on ennistatud samamoodi, nagu kadunud pojale anti isa armulikkuse kaudu tagasi tema endine positsioon, kuigi kõik, mida ta taotles, oli sulase seisund. Pane tähele, kuidas Paulus toetab oma väidet tsitaadiga Vanast Testamendist ([Ps 143:2](#)). Pühakiri oli juutide jaoks kõrgeim kohtulik instants.

Õpetusega õigeksmõistmisest usu kaudu Kristusesse ilma vajaduseta seadusetegude järele väldib Paulus kaht probleemi. Esiteks saab peatähtsaks Jumala arm, aga kui meid mõistetakse õigeks tegude kaudu, ei oleks armu vaja. Teiseks jääb Kristuse surm keskseks, aga kui me pöörduks pääste saamiseks Moosese seaduse poole, oleks Kristuse surm asjatu.⁴

Usk ja reformatsioon ([Rm 1:17](#))

Õpetus õigeksmõistmisest usu kaudu on 16. sajandi protestantliku reformatsiooni tuum. Reformatsiooni juhtfiguur Martin Luther hülgas keskaja kiriku väite, et andestuse saab patukahetsustegude või rahaga osta.

Lugu räägib, et paavst oli lubanud indulgentsi (karistuse vähendamise) kõigile, kes ronivad põlvedel üles Pilaatus treppi mööda, mida mööda olevat Kristus kõndinud ja mis olevat imeliselt Jeruusalemmast Rooma jõudnud. Ühel päeval, kui Luther ronis pühendunult neid trepiastmeid mööda, kuulis ta äkitselt nagu kõuehäält ütlevat: „Õige elab usust.“ ([Rm 1:17](#), 1968) Ta hüppas püsti ning lahkus sealt häbi ja õudusega. See tekst ei kaotanud oma mõjuvõimu tema jaoks kunagi.

Sellest ajast peale mõistis ta selgelt, kui ekslik on toetuda päästmiseks inimeste tegudele, mitte usule Kristusesse. „Tema silmad avanesid paavstluse pettustele, et mitte kunagi enam neile sulguda. Kui Luther Roomast lahkus, lahkus ta sealt kogu südamega. Sellest ajast peale hakkas laienema lõhe, mis viis igasuguse ühenduse katkestamiseni paavstliku kirikuga.“⁵

VASTA

1. Kas me peame mõistma kõike, enne kui saame Jumalasse uskuda? Miks või miks mitte?
2. Miks on õpetus, et õiged elavad usust, kristlikus elus nii oluline? Kas usk on hüpe pimedusse või valgusse?
3. Missugune reformatsioon toimuks sinu arvates, kui uuriksime taas Kirja galaatlastele? Mis vaja meie koguduses või elus uuendamist?
4. Kuidas illustreerib tähendamissõna kadunud pojast usus kaudu õigeksmõistmist? ([Lk 15:11–32](#))

³ Frederick Carl Eiselen, Edwin Lewis ja David G. Downy, toimetajad, „The Abingdon Bible Commentary“ (New York: Abingdon Press, 1929), lk 1212.

⁴ „Matthew Henry's Commentary“, lk 638.

⁵ Ellen G. White, „Suur võitlus“, orig lk 125.

Teisipäev, 18. juuli
Erica Hole (Binfield, Inglismaa)

Tunnistus. **Kristuse koolis õppimine**

[Ef 2:8](#)

Ellen White'i teosed sisaldavad sisutihedaid ja ulatuslikke diskussioone usu kaudu päästmise ja tegude rolli teemal.

„Õigeksmõistmine usu kaudu on vaieldamatu. Kõik vaidlused lõpevad kohe, kui on selge, et langenud inimese teened tema heades tegudes ei suuda talle kunagi igavest elu hankida.

Jumalalt antud valgus seab selle olulise teema minu jaoks väljapoole kahtlust. Õigeksmõistmine toimub täielikult armust ning seda ei saavutata ühegi teo abil, mida langenud inimene suudab teha.“¹

„Me ei tohi arvata, et meie enda arm ja teened päästavad meid; meie ainus päästelootus on Kristuse arm.“

„Me peame õppima Kristuse koolis. Miski muu peale Tema õiguse ei saa anda meile õigust ühelegi armulepingu õnnistusele. Oleme neid õnnistusi kaua igatsenud ja saavutada püüdnud, kuid ei ole neid kätte saanud, sest oleme hellitanud mõtet, et suudame teha midagi, et ennast nende vääriliseks muuta. Me ei ole vaadanud endast kaugemale ega uskunud, et Jeesus on elav Päästja. Me ei tohi arvata, et meie enda arm ja teened päästavad meid; meie ainus päästelootus on Kristuse arm.“²

„Sest teie olete armu läbi päästetud usu kaudu – ja see ei ole teist enestest, vaid see on and Jumalalt.“ ([Ef 2:8](#)) „Siin on tõde, mis avab selle teema mõistusele, kui sa ei sulge seda valguskiirtele. Igavene elu on määratu suur and. Seepärast on seda võimatu ära teenida, sest see on lõpmatu. See peab ilmingimata olema and. Ja kuna see on and, tuleb see vastu võtta usu kaudu ning Jumalale tuleb tuua tänu ja kiitust. Kindel usk ei juhi kedagi fanatismi ega laisa sulase kombel käituma. Saatana lummas vägi on see, mis paneb inimesi vaatama Jeesuse asemel endale. Meie silme ees peab olema Kristuse õigus, kui tahame tasuks saada Issanda au. Kui täidame Jumala tahet, võime Jumala tasuta annina vastu võtta suuri õnnistusi, kuid mitte enda teenete kaudu – neil ei ole mingit väärtust.“³

VASTA

1. Kas meid päästetakse üksnes usu kaudu või on alati olemas „aga“, näiteks „aga me peame kõigepealt kahetsema“?

2. Kas on lihtne võtta see pääste vastu tasuta annina, nii et ei ole midagi, mida saaksid selle ärateenimiseks teha?

Kolmapäev, 19. juuli
Rob Waller (Somerset, Inglismaa)

Praktiline juhend. **Õigeksmõistmine usu kaudu: ela nii, nagu sa usuksid seda**

[Lk 19:1–9](#); [Jh 8:3–11](#); [Rm 3:22–31](#); [Gl 1:16](#); [2](#); [3:22](#); [5:22, 23](#); [Jk 2:18](#)

Vaidlus Gl 2 ümberlõikamise pärast on ligipääsmatu olemisest ja seaduse kuuletumise kaudu „päästetute“ valitud kogukonda kuulumisest. Paulus „imestab“ sellise teguviisi peale ([Gl 1:6](#)) ja nimetab seda evangeeliumi moonutamiseks. Kuidas saame olla kindlad, et me sellest hoidume?

Ära kasuta seadust teiste üle kohtu mõistmiseks. Adventiste õhutatatakse elama teatud juhtnööride järgi, mis sätestavad, mida süüa, mida seljas kanda ja kuidas käituda. Need juhised on mõeldud selleks, et hoida meid tervena ja kaitsta selle eest, mida Paulus nimetab

¹ Ellen G. White, „The Writings of Ellen G. White 1888 Materials“, lk 812, 813.

² Ellen G. White, „Selected Messages“, 1. rmt, lk 531.

³ Ellen G. White, „Faith and Works“, lk 27, 28.

„lihliku loomuse tegudeks“ ([Gl 5:19](#)). Kuid ahvatlev on kasutada neid teiste üle kohtu mõistmiseks, muutes neid kogukonna silmis patuseks ja rajades uute usklike jaoks barjääre.

Jumala kohtu ees ei mõisteta meid õigeks mitte selle alusel, kuidas oleme oma elu elanud, kui kuulekad oleme olnud või kui palju head oleme teinud.

Meie kalduvus üksteist hukka mõista ja meie silmakirjalikkuse selle juures on evangeeliumide püsiv teema. Meenuta maksukogujat ([Lk 19:1–9](#)) ja abielurikkumisel tabatud naist ([Jh 8:3–11](#)), keda esitati Kristusele kui patuseid, kuid kellele Ta andestas. Nad mõlemad ja igaüks meist on Jumala ees õigeks tehtud („õigeks mõistetud“) usu kaudu, mitte selle kaudu, mida oleme teinud.

Mõttele kohtumõistmisele ja sellele, mis meid päästab. Jumala kohtu ees ei mõisteta meid õigeks mitte selle alusel, kuidas oleme oma elu elanud, kui kuulekad oleme olnud või kui palju head oleme teinud. Hoopis Jeesus seisab armu läbi (tasuta and, mida me ei ole ära teeninud) meie asemel. Kui Ta on patuta, kannatas Ta karistus, mille meie oleme ära teeninud. Selle vastuvõtmine hoiab meie fookuse pigem usul kui tegudel. „Jumala õigus, mis tuleb Jeesusesse Kristusesse uskumise kaudu kõigile, kes usuvad.“ ([Rm 3:22](#))

Tegutse oma usuga kooskõlas. Sinu usk Kristusesse ilmneb sinu elus – sinu valikutes, sinu tegudes ja selles, kuidas kohtled teisi inimesi (jah, nad märkavad seda). Nagu Jaakobus ütleb: „Näita mulle oma usku lahus tegudest ja mina näitan sulle usku oma tegudega.“ ([Jk 2:18](#))

VASTA

1. Kas sa oled kunagi arvustanud kedagi teist, kas ta on hea kristlane? Või kas oled kuulnud koguduseliikmeid sel teemal arutlemas? Kas nii peaks tegema?

2. Maailm on väga võistluslik. Mõned püüdvad täiuslikkusele ja tunnevad end halvasti, kui ei saavuta seda. Mida ütleb selle nädala õppetükk neile?

Neljapäev, 20. juuli

Elizabeth Rhodes (Somerset, Inglismaa)

Arvamus. Tee pörgusse

[Gl 2:15, 16; 5:22, 23](#)

Psühholoog Izzy Kalmani arvates on head kavatsused tekitanud enamiku maailma probleemidest.¹ Keskaja nõiakütid põletasid epideemiaid lõpetada üritades kümneid tuhandeid naisi. Isegi Hitler uskus, et ta teeb õiget asja, kui muudab maailma paremaks paigaks ilma juutide ja muude inimesteta, kes tema arvates olid ebapuhtad.

Mõlemad on olulised.

Sama kehtib meie tegevuse kohta loodusmaailmas. „1970. aastatel tõid säga kasvatavad farmerid oma kalakasvatustesse Aasia karpkalad heade kavatsustega hoida vesi planktonist ja vetikatest puhas, et sägad oleksid tervemad.“² Nüüd ablas ja agressiivne Aasia karpkala kohalikke liike kümnendiku võrra vähendanud. Tuntud väljend: „Pörgutee on sillutatud heade kavatsustega“ on liigagi sageli õige.

Kalman väidab: „Me ei või oletada, et kõik, mis tuleneb meie headest kavatsustest, on positiivne. ... Headest kavatsustest ei piisa, et meie teod oleksid moraalsed.“ Me peame võtma vastutuse oma tegude tagajärgede eest, isegi kui need on ettekatsemata.

[Gl 5](#) annab Paulus meile meetodi, kuidas katsetada, kas meie teod on tegelikult moraalsed. Kui toimime Jumala tahtega kooskõlas, ilmneb kõiges, mida teeme, Vaimu vili – „armastus, rõõm, rahu, pikk meel, lahkus, headus, ustavus, tasadus, enesevalitsus“ ([Gl 5:22, 23](#)). Mõttele vaid, kui teistsugune oleks ajalugu, kui maailma juhid oleksid seda katset rakendanud.

¹ Izzy Kalman, „Principle Number One: The Road to Hell Is Paved With Good Intentions“, PsychologyToday.com, <https://www.psychologytoday.com/blog/resilience-bullying/201008/principle-number-one-the-road-hell-is-paved-good-intentions>.

² Samas.

Kristliku filosoofi C. S. Lewise jaoks ei ole igivana vaidlus kumb on olulisem, kas usk või teod, üldsegi mitte vaidlus. Mõlemad on olulised.

„Kristlased on sageli vaielnud, kas kristlikus kodus on tähtsaimad head teod või usk Kristusesse. ... Mulle tundub see nagu küsimus, kumb kääripaari teradest on vajalikum.“³

VASTA

1. Kas sa oled kunagi teinud midagi, millel olid ettekatsemata tagajärjed?
2. Kas terroristidel on enda arvates head kavatsused? Aga sinu arvates?
3. Kas eesmärk pühitseb alati abinõu?

Reede, 21. juuli

Tompaul Wheeler (Nashville, Tennessee, USA)

Uurimine. Tellimusreligioon

[Gl 2:14–21](#); [3:1–10](#); [Hb 11:6](#); [2Kr 5:17](#)

KOKKUVÕTE

Hoolikas juut olemine tähendas 1. sajandil identiteediga heitlemist. Iisraeli kuulsusrikkad päevad olid mitu põlvkonda tagasi otsa saanud ning nii Juudamaad kui ka Galaatiat valitses valitsus, mis oli religioossete põhimõtete suhtes ükskõikne. Identiteedi säilitamiseks rõhutati kombeid, mis eristasid. Probleem tekkis siis, kui need tavad, mis olid mõeldud Jumalale osutama, hakkasid Jumalat varjutama. Kui juutidest kristlased sundisid paganatest pöördunud juudi kombeid täitma, meenutas Paulus neile, et meid päästab sisemine usk Jeesusesse, mitte meie välised teod. Peale selle ütles Paulus, et kui teod suudaksid meid päästa, oleks võinud Jeesus jätta maa peale tulemata.

TEGEVUSED

- Loetle erinevaid mooduseid, kuidas sina ja sinu tuttavad on üritanud Jumala poolehoidu ära teenida.
- Koosta diagramm, kus on protsentidega näidatud, missugune osa sinu suhtest Jumalaga põhineb sinu arvates tegudel ja missugune Temasse uskumisel ja Tema usaldamisel.
- Mõtiskle, mis roll on usul meie lepitamises Jumalaga.
- Tähista seda, mida Jumal on sinu heaks teinud, ja mida oled võitnud.
- Arutlege, kas tänapäeva kristlased rõhutavad liiga palju tegusid või suhet.
- Tehke rollimäng debatist Pauluse ja nende vahel, kes surusid peale tegude kaudu õigeksmõistmist.
- Tee plaan, kuidas kavatsed elada usust Jumalasse.

LISALUGEMINE

Ellen G. White, „Apostlite teod“, 36. peatükk „Ärataganemine Galaatias“.

George R. Knight, „Exploring Galatians and Ephesians“ (Review and Herald®, 2005), 8. peatükk „One Gospel for All, 2:14–21“.

Carl P. Cosaert, „Galatians: A Fiery Response to a Struggling Church“ (Review and Herald®, 2011), 4. peatükk „Our New Identity in Christ“.

³ C. S. Lewis, „Mere Christianity“ (New York: HarperOne, 1952), lk 148 (eesti keeles „Lihtsalt kristlus“).